

Investigating the Impact of Integrated Reporting Quality on Financial Performance, Value Relevance of Accounting Information, and Earnings Quality in Companies Listed on the Iraqi Stock Exchange

Baydaa Jasim¹ , Sahar Sepasi² , and Javad Rezazadeh³

1. PhD student, Department of Accounting, Faculty of Management and Economics, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran. Email: baydaa.jasim@modares.ac.ir
2. Corresponding Author, Associate Professor, Department of Accounting, Faculty of Management and Economics, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran. Email: sepasi@modares.ac.ir
3. Associate Professor, Department of Accounting, Faculty of Management and Economics, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran. Email: j.rezazadeh@modares.ac.ir

Article Info

Article type:
Research Article

Article history:
Received 30 September 2025
Received in revised form 30 November 2025
Accepted 09 January 2026
Available online 15 January 2026

Keywords:
Integrated Reporting,
Integrated Reporting Quality,
Financial Performance,
Value Relevance of
Accounting Information,
Earnings Quality,
Iraqi Stock Exchange

ABSTRACT

Objective: This research aims to investigate the impact of integrated reporting quality on financial performance, the value relevance of accounting information, and earnings quality in companies listed on the Iraq Stock Exchange. Additionally, the role of integrated reporting quality as a novel mechanism for disclosing both financial and non-financial information in improving the financial and informational outcomes of companies is examined.

Method: In terms of purpose, this research is applied, and regarding its nature, it is descriptive-correlational, conducted using panel data. The statistical population includes companies listed on the Iraq Stock Exchange during the period from 2018 to 2024, from which the final sample was selected after applying screening criteria. The data used were extracted from audited financial statements, annual reports, and capital market information. Panel data regression models and relevant econometric methods were employed to test the hypotheses.

Results: The results of the study indicate that the quality of integrated reporting has a significant positive impact on the financial performance of companies. Furthermore, this variable leads to an increase in the value relevance of accounting information and an improvement in earnings quality within the studied companies.

Conclusions: Based on the research findings, enhancing the quality of integrated reporting can serve as an effective factor in increasing information transparency and strengthening investor confidence. On one hand, this facilitates better informed decision-making for investors and other stakeholders; on the other hand, it can lead to improved capital market efficiency and the enhanced standing of companies in the Iraq Stock Exchange. Moreover, the results of this study highlight the importance for managers, policymakers, and regulatory bodies to focus on the development and improvement of the integrated reporting system.

Cite this article: Jasim, B., Sepasi, S., & Rezazadeh, J. (2026). Investigating the Impact of Integrated Reporting Quality on Financial Performance, Value Relevance of Accounting Information, and Earnings Quality in Companies Listed on the Iraqi Stock Exchange. *New Research in Islamic Humanities Studies*, 4 (Special Issue), 1-28. <https://doi.org/10.22034/api.2026.2094222.1865>

© Author(s) retain the copyright and full publishing rights.
DOI: <https://doi.org/10.22034/api.2026.2094222.1865>

Publisher: Lorestan University.

Introduction

This introduction emphasizes that traditional financial reporting, due to its primary focus on historical and financial information, is no longer sufficient on its own to meet the needs of investors and other stakeholders. The reason is that it cannot fully capture the intangible, non-financial, and long-term dimensions of corporate value creation. Consequently, integrated reporting has emerged as a modern approach that combines financial, social, environmental, and governance information to provide a more comprehensive picture of corporate performance and the value-creation process.

Within this framework, the International Integrated Reporting Council (IIRC) stresses the disclosure of how a company utilizes six forms of capital: financial, manufactured, human, intellectual, social and relationship, and natural capital. The quality of integrated reporting is generally assessed based on the extent of compliance with this framework, the comprehensiveness of disclosure, the coherence of information, and its reliability. Prior studies have shown that this type of reporting can enhance the quality of financial reporting, reduce agency conflicts, and establish a clearer link between non-financial factors and financial outcomes. The text then examines three principal consequences of integrated reporting. First, in the area of financial performance, it is argued that integrated reporting can improve corporate performance by reducing information asymmetry, lowering the cost of capital, increasing stock liquidity, and enhancing risk management. Second, with regard to the value relevance of accounting information, integrated reporting strengthens the explanatory power of earnings and book value in stock pricing by incorporating non-financial and strategic information. Third, concerning earnings quality, integrated reporting can lead to greater earnings persistence and predictability by increasing transparency, constraining managers' opportunistic behavior, and reducing earnings management. The importance of this issue is particularly pronounced in the Iraqi market, where the Iraq Stock Exchange faces challenges such as institutional weakness, limited transparency, low reporting quality, and high information asymmetry. Therefore, the adoption of integrated reporting in such a market could play a significant role in improving investor confidence, enhancing information quality, and increasing the efficiency of the capital market. Despite this importance, empirical research on the effects of integrated reporting in Iraq remains very limited, which constitutes a significant research gap.

Alongside these factors, the text also highlights the role of audit quality. High-quality auditing can strengthen the credibility of both financial and non-financial information and amplify the positive effects of integrated reporting on financial performance, value relevance, and earnings quality. Thus, audit quality is introduced as an important moderating variable in these relationships, especially in a market such as Iraq, where regulatory and auditing infrastructures have not yet reached the level of developed markets. Overall, this introduction presents integrated reporting as a new paradigm in corporate transparency that can have significant effects in emerging markets, particularly Iraq, by improving financial performance, increasing the value relevance of accounting information, and enhancing earnings quality. On this basis, the present

study, drawing on theoretical foundations and prior evidence, seeks to examine these relationships in companies listed on the Iraq Stock Exchange and also to assess the moderating role of audit quality in this context.

Method

In terms of purpose, this research is applied, and regarding its nature, it is descriptive-correlational, conducted using panel data. The statistical population includes companies listed on the Iraq Stock Exchange during the period from 2018 to 2024, from which the final sample was selected after applying screening criteria. The data used were extracted from audited financial statements, annual reports, and capital market information. Panel data regression models and relevant econometric methods were employed to test the hypotheses.

Results

The results of the study indicate that the quality of integrated reporting has a significant positive impact on the financial performance of companies. Furthermore, this variable leads to an increase in the value relevance of accounting information and an improvement in earnings quality within the studied companies.

Conclusions

This study interprets the empirical findings within the relevant theoretical foundations and prior evidence and highlights their scientific and practical implications. Overall, the results indicate that the quality of integrated reporting has a positive and statistically significant effect on all three examined dimensions: financial performance, the value relevance of accounting information, and earnings quality. These findings are broadly consistent with prior literature while also providing new evidence from the emerging Iraqi market. The first hypothesis showed that integrated reporting quality significantly improves financial performance, measured by return on assets. This result is consistent with prior evidence suggesting that high-quality integrated reporting enhances operational efficiency, reduces information asymmetry, and lowers agency costs. From a stakeholder perspective, firms that provide more comprehensive disclosure across multiple forms of capital are better able to gain legitimacy and strengthen relational capital, which can ultimately improve operating and financial outcomes. In the Iraqi context, where market institutions remain relatively weak and informational asymmetry is high, this relationship appears particularly important. The control variables further support this interpretation: financial leverage and CEO duality were negatively associated with financial performance, whereas board independence, board size, and institutional ownership had positive effects, highlighting the importance of internal governance mechanisms. The second hypothesis confirmed that integrated reporting quality positively affects the value relevance of accounting information. This suggests that more comprehensive and better-structured disclosure enhances the usefulness of accounting numbers for investors and improves the market's ability to interpret firm value. The finding aligns with signaling theory, according to which firms use high-quality voluntary disclosure to communicate transparency, sound governance, and lower information risk to the market. In Iraq,

where alternative information channels are relatively limited, integrated reporting may play an even more critical role in shaping investor expectations. The significance of traditional accounting indicators such as book value per share and earnings before interest and taxes also shows that conventional financial information remains relevant, but its usefulness is strengthened when accompanied by high-quality integrated reporting.

The third hypothesis, examined through complementary models of discretionary accruals and earnings smoothing, indicates that integrated reporting quality contributes to higher earnings quality by constraining opportunistic earnings management. This result is theoretically consistent with the agency framework, as integrated reporting reduces managerial discretion by requiring clearer disclosure of the links between financial and non-financial performance drivers. Broader and more transparent disclosure also improves external monitoring and raises the cost of opportunistic behavior. In addition, the observed upward trend in integrated reporting quality during 2018-2024 suggests that Iraqi firms are increasingly responding to new transparency and disclosure expectations. Although this trend does not establish causality on its own, it is consistent with the broader argument that stronger integrated reporting is associated with more stable and credible earnings outcomes.

When compared with evidence from other emerging markets, such as India and Jordan, the findings reveal a similar general pattern, although the magnitude of the effects appears especially notable in Iraq due to deeper institutional weaknesses and a more constrained information environment. This implies that integrated reporting is not merely a symbolic legitimacy tool; rather, it produces substantive economic consequences through greater transparency, richer information content, and lower agency costs. Despite these contributions, the study has several limitations. The measurement of integrated reporting quality relied on content analysis and a self-constructed index, which may involve researcher judgment. The sample was limited to firms listed on the Iraq Stock Exchange, so generalization should be made cautiously. The 2018-2024 period, although covering seven years, may still be insufficient to fully capture long-term effects. In addition, omitted variables such as organizational culture, managerial quality, and macroeconomic conditions may have influenced the results. Finally, earnings quality was measured through only two proxies, which do not capture all of its dimensions. Based on these findings, several implications follow. Iraqi capital market regulators are encouraged to develop clearer guidelines and stronger oversight mechanisms to promote integrated reporting practices. Firms should treat integrated reporting not merely as a compliance requirement but as a strategic tool for improving transparency, investor confidence, and performance. Investors and financial analysts may also benefit from incorporating integrated reporting quality into their evaluation of firm value and earnings quality. Future research may extend this work by examining the moderating role of audit quality, employing broader measures of earnings quality, conducting comparative studies across Middle Eastern countries, and investigating other outcomes such as cost of capital and stock liquidity. In conclusion, this study provides empirical evidence from the Iraqi emerging market that higher integrated reporting quality simultaneously improves financial performance, enhances the value relevance of accounting information, and strengthens earnings

quality. These findings underscore the importance of moving toward integrated reporting frameworks in developing markets and carry important policy implications for regulators. As Iraq seeks to attract foreign investment and deepen its capital market, improving the quality of integrated reporting may serve as an effective mechanism for reducing information gaps, strengthening market efficiency, and supporting sustainable economic growth. This study represents an initial step in that direction and offers a foundation for future research on the causal mechanisms and boundary conditions of these relationships.

Author Contributions

All authors contributed equally to the conceptualization of the article and writing of the original and subsequent drafts.

Data Availability Statement

Data available on request from the authors.

Acknowledgements

The authors would like to thank the anonymous reviewers for their insightful comments and constructive feedback, which significantly improved the quality of this manuscript. We also extend our gratitude to our colleagues for their valuable discussions and technical support throughout this research.

Ethical Considerations

The authors strictly adhered to the highest standards of research integrity. The authors avoided data fabrication, falsification, plagiarism, and any other form of scientific misconduct.

Funding

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Conflict of Interest

The authors declare no conflict of interest.

بررسی تأثیر کیفیت گزارشگری یکپارچه بر عملکرد مالی، ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری و کیفیت سود در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار عراق

بیداء جاسم^۱، سحر سپاسی^۲، جواد رضازاده^۳

۱. دانشجوی دکتری گروه حسابداری، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران. رایانامه: baydaa.jasim@modares.ac.ir

۲. نویسنده مسئول، دانشیار گروه حسابداری، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران. رایانامه: sepasi@modares.ac.ir

۳. دانشیار گروه حسابداری، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران. رایانامه: j.rezazadeh@modares.ac.ir

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی،	هدف: این پژوهش با هدف بررسی تأثیر کیفیت گزارشگری یکپارچه بر عملکرد مالی، ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری و کیفیت سود در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار عراق انجام شده است. همچنین، نقش کیفیت گزارشگری یکپارچه به عنوان سازوکاری نوین برای افشای اطلاعات مالی و غیرمالی در بهبود پیامدهای مالی و اطلاعاتی شرکت‌ها مورد توجه قرار گرفته است.
تاریخچه مقاله: تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۷/۰۸ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۴/۰۹/۰۹ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۰/۱۹ تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۱۰/۲۵	روش پژوهش: این پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر ماهیت، توصیفی-همبستگی است که با استفاده از داده‌های ترکیبی (پانل دیتا) انجام شده است. جامعه آماری شامل شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار عراق طی دوره ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۴ بوده که پس از اعمال معیارهای غربالگری، نمونه نهایی انتخاب شده است. داده‌های مورد استفاده از صورت‌های مالی حسابرسی‌شده، گزارش‌های سالانه و اطلاعات بازار سرمایه استخراج شده و برای آزمون فرضیه‌ها از مدل‌های رگرسیون داده‌های پانلی و روش‌های اقتصادسنجی مرتبط استفاده شده است.
کلیدواژه‌ها: گزارشگری یکپارچه، کیفیت گزارشگری یکپارچه، عملکرد مالی، ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری، کیفیت سود، بورس اوراق بهادار عراق	یافته‌ها: نتایج پژوهش نشان می‌دهد که کیفیت گزارشگری یکپارچه تأثیر مثبت و معناداری بر عملکرد مالی شرکت‌ها دارد. همچنین، این متغیر موجب افزایش ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری و بهبود کیفیت سود در شرکت‌های مورد مطالعه می‌شود.
	نتیجه‌گیری: بر اساس یافته‌های پژوهش، ارتقای کیفیت گزارشگری یکپارچه می‌تواند به عنوان عاملی مؤثر در افزایش شفافیت اطلاعاتی و تقویت اعتماد سرمایه‌گذاران عمل کند. این امر از یک سو زمینه بهبود تصمیم‌گیری آگاهانه‌تر سرمایه‌گذاران و سایر ذی‌نفعان را فراهم می‌سازد و از سوی دیگر، می‌تواند به ارتقای کارایی بازار سرمایه و بهبود جایگاه شرکت‌ها در بورس اوراق بهادار عراق منجر شود. همچنین، نتایج این پژوهش اهمیت توجه مدیران، سیاست‌گذاران و نهادهای ناظر را به توسعه و بهبود نظام گزارشگری یکپارچه برجسته می‌کند.

استناد: جاسم، بیداء؛ سپاسی، سحر و رضازاده، جواد. (۱۴۰۴). بررسی تأثیر کیفیت گزارشگری یکپارچه بر عملکرد مالی، ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری و کیفیت سود در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار عراق. *پژوهش‌های نوین در مطالعات علوم انسانی اسلامی*، (ویژه نامه) ۴، ۱-۲۸.

<https://doi.org/10.22034/api.2026.2094222.1865>

© نویسندگان.

DOI: <https://doi.org/10.22034/api.2026.2094222.1865>

ناشر: دانشگاه لرستان.

مقدمه

در دهه‌های اخیر، پیچیدگی فزاینده محیط کسب و کار و افزایش انتظارات ذی‌نفعان، گزارشگری مالی سنتی را با چالش‌های اساسی روبرو ساخته است. صورت‌های مالی تاریخی، با وجود ارائه اطلاعات کمی خلاصه‌شده از عملکرد گذشته، قادر به انعکاس کامل ارزش‌آفرینی بلندمدت شرکت‌ها، به‌ویژه در ابعاد نامشهود و غیرمالی نیستند. این نارسایی، زمینه‌ساز ظهور نسل جدیدی از گزارشگری شرکتی با عنوان «گزارشگری یکپارچه» شده است که هدف آن تبیین چگونگی خلق ارزش توسط سازمان در طول زمان، از طریق تلفیق اطلاعات مالی، محیطی، اجتماعی و راهبری است (پرماتاساری و تجاهدی، ۲۰۲۴). گزارشگری یکپارچه می‌کوشد تصویری جامع و منسجم از عملکرد شرکت ارائه دهد و ارتباط میان عوامل غیرمالی و نتایج مالی را آشکار سازد. در اقتصادهای نوظهوری مانند عراق که بازار سرمایه در مراحل اولیه توسعه قرار دارد و با ضعف نهادی، عدم تقارن اطلاعاتی بالا و کیفیت پایین گزارشگری مواجه است، اتخاذ رویکردهای نوین گزارشگری می‌تواند به تقویت شفافیت و بهبود کارکرد بازار کمک کند. بورس اوراق بهادار عراق به‌عنوان یکی از بازارهای در حال گذار منطقه خاورمیانه، با چالش‌های اساسی در زمینه کیفیت اطلاعات حسابداری و اعتماد سرمایه‌گذاران دست‌به‌گریبان است؛ از این رو، بررسی تأثیر کیفیت گزارشگری یکپارچه بر پیامدهای مالی و اطلاعاتی در این بستر، ضرورتی پژوهشی و کاربردی دارد. کیفیت گزارشگری مالی همواره یکی از دغدغه‌های اصلی نهادهای ناظر، سرمایه‌گذاران و محققان بوده است. گزارشگری مالی باکیفیت، اطلاعاتی را فراهم می‌کند که مربوط، قابل‌اتکا و به‌موقع بوده و تصمیم‌گیری‌های اقتصادی را تسهیل می‌نماید. با این حال، گزارشگری مالی سنتی عمدتاً بر معیارهای تاریخی و کمی تأکید دارد و بخش بزرگی از دارایی‌های نامشهود، سرمایه فکری و ریسک‌های غیرمالی را نادیده می‌گیرد. این خلأ، گزارشگری یکپارچه را به‌عنوان یک راه‌حل مطرح ساخته است. چارچوب بین‌المللی گزارشگری یکپارچه (IIRC) با معرفی مفهوم «سرمایه‌های شش‌گانه» شامل سرمایه مالی، تولیدی، انسانی، فکری، اجتماعی-ارتباطی و طبیعی، شرکت‌ها را به افشای نحوه استفاده و تأثیرگذاری بر این منابع ترغیب می‌کند. مطالعات پیشین نشان می‌دهد که حرکت به سمت این چارچوب می‌تواند کیفیت گزارشگری مالی را از طریق افزایش انسجام اطلاعاتی و کاهش تضادهای نمایندگی بهبود بخشد (بدری گمچی، حسنی، یعقوب‌نژاد و رحمانی‌نیا، ۱۴۰۳). همچنین، موحی و بن‌عیسی (۲۰۲۳) دریافتند که گزارشگری یکپارچه با تأکید بر پیوستگی اطلاعات مالی و غیرمالی، به ارتقای کیفیت گزارشگری مالی منجر می‌شود. این بهبود کیفیت می‌تواند از مسیرهای گوناگون بر عملکرد مالی، ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری و کیفیت سود اثر بگذارد.

مبانی نظری

عملکرد مالی، به‌عنوان یکی از عینی‌ترین معیارهای موفقیت شرکت، همواره مورد توجه پژوهشگران بوده است. در حالی که دیدگاه سنتی، عملکرد مالی را صرفاً نتیجه مدیریت کارآمد دارایی‌های مشهود می‌داند، دیدگاه مدرن بر نقش سرمایه‌های نامشهود و راهبری پایدار تأکید دارد. گزارشگری یکپارچه با افشای اطلاعات جامع‌تر، می‌تواند هزینه سرمایه را کاهش داده، نقدینگی سهام را افزایش دهد و از این طریق بر عملکرد مالی اثر مثبت بگذارد. سوریا و راستوگی (۲۰۲۳) در پژوهشی در بازار هند، به شواهدی مبنی بر تأثیر مثبت کیفیت گزارشگری یکپارچه بر عملکرد مالی شرکت‌ها دست یافتند و نشان دادند شرکت‌هایی که کیفیت بالاتری در گزارش‌های یکپارچه خود دارند، به‌طور میانگین از بازده دارایی‌ها و ارزش بازار بهتری برخوردارند. این رابطه در بازار عراق که با کمبود شفافیت و هزینه‌های بالای نمایندگی مواجه است، می‌تواند از اهمیت بیشتری برخوردار باشد، زیرا گزارشگری یکپارچه می‌تواند به کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و بهبود تخصیص منابع کمک کند. ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری، به معنای توانایی ارقام حسابداری در توضیح قیمت یا بازده سهام، سنگ‌بنای پژوهش‌های بازار سرمایه در حوزه حسابداری است. اگر اطلاعات حسابداری نتوانند ارزش شرکت را منعکس کنند، مفید بودن آنها برای تصمیم‌گیری زیر سؤال می‌رود. گزارشگری یکپارچه با افزودن اطلاعات غیرمالی به

مجموعه اطلاعاتی سرمایه‌گذاران، انتظار می‌رود ارتباط ارزشی را تقویت کند. هجری و القطان (۲۰۲۴) با بررسی شرکت‌های بین‌المللی نشان دادند که گزارشگری یکپارچه تأثیر مثبت و معناداری بر ارتباط ارزشی اطلاعات دارد و این تأثیر در محیط‌هایی با نهادهای قوی‌تر، بارزتر است. رضوان و زیونگیوان (۲۰۲۴) نیز در مطالعه‌ای بر روی کشورهای آسیایی، شواهدی از افزایش ارتباط ارزشی متعاقب بهبود کیفیت گزارشگری یکپارچه ارائه دادند. این یافته‌ها تلویحاً بیانگر آن است که بازار، اطلاعات یکپارچه را پردازش کرده و آن را در قیمت‌گذاری سهام لحاظ می‌کند.

در زمینه عراق، که سرمایه‌گذاران با کمبود اطلاعات مواجهند، عرضه اطلاعات یکپارچه می‌تواند توضیح‌دهندگی سود و ارزش دفتری را به‌طور چشمگیری افزایش دهد.

کیفیت سود نیز از جمله پیامدهای کلیدی است که انتظار می‌رود تحت تأثیر گزارشگری یکپارچه قرار گیرد. کیفیت سود، نشان‌دهنده میزان پایداری، قابلیت پیش‌بینی و نبود مدیریت سود فرصت‌طلبانه است. از دیدگاه نظریه نمایندگی، مدیران ممکن است به منظور حداکثرسازی منافع شخصی، به تحریف سود یا پنهان‌سازی اطلاعات نامطلوب اقدام کنند. گزارشگری یکپارچه با افزایش شفافیت و الزام به افشای عوامل غیرمالی مؤثر بر عملکرد، می‌تواند رفتار فرصت‌طلبانه مدیران را محدود کرده و کیفیت سود را بهبود بخشد. بدری گمچی و همکاران (۱۴۰۳) در پژوهش خود نشان دادند که هم‌گرایی گزارشگری به سمت چارچوب یکپارچه، تضادهای نمایندگی را کاهش می‌دهد. این کاهش تضادهای نمایندگی، از طریق بهبود شفافیت و پاسخ‌گویی، می‌تواند مستقیماً به کاهش مدیریت سود و افزایش کیفیت اقلام تعهدی منجر شود. علاوه بر این، اطلاعات باکیفیت‌تر حاصل از گزارشگری یکپارچه، نظارت ذی‌نفعان خارجی را تسهیل کرده و انگیزه‌های دستکاری سود را تضعیف می‌کند.

در کنار عوامل ذکرشده، نقش کیفیت حسابرسی به‌عنوان یک سازوکار نظارتی برون‌سازمانی غیرقابل چشم‌پوشی است. نمازی و عزیزی (۱۴۰۰) نشان دادند که کیفیت حسابرسی می‌تواند رابطه میان کیفیت گزارشگری مالی و پیامدهای بازار مانند قیمت‌گذاری عرضه اولیه سهام را تعدیل کند. در حوزه گزارشگری یکپارچه، ابوعفیفه، صالح و ابوالندی (۲۰۲۵) به بررسی اثرات میانجی و تعدیلی کیفیت حسابرسی بر رابطه بین کیفیت حسابرسی و کیفیت گزارشگری یکپارچه در شرکت‌های اردنی پرداختند و شواهدی از نقش مهم حسابرسان در تقویت کیفیت گزارشگری یکپارچه یافتند. هجری (۲۰۲۳) نیز با مطالعه شرکت‌های اروپایی فعال در حوزه محیطی، اجتماعی و راهبری، دریافت که کیفیت حسابرسی و اخلاق کسب‌وکار، رابطه میان کیفیت حسابرسی، گزارشگری یکپارچه و ارتباط ارزشی را تعدیل می‌کند. این یافته‌ها بیانگر آن است که برای دستیابی به منافع کامل گزارشگری یکپارچه، وجود حسابرسان باکیفیت و متعهد ضروری است. در بازار عراق که استانداردهای حسابرسی و نظارت ممکن است به‌اندازه بازارهای توسعه‌یافته سختگیرانه نباشد، توجه به نقش تعدیلی کیفیت حسابرسی اهمیتی دوچندان دارد.

با وجود رشد فزاینده ادبیات گزارشگری یکپارچه در سطح جهانی، بیشتر پژوهش‌های تجربی در کشورهای توسعه‌یافته یا بازارهای نوظهور بزرگ مانند آفریقای جنوبی، هند، چین و اردن انجام شده است. برای نمونه، آپییگی و دانکور (۲۰۲۴) تأثیر کیفیت گزارشگری یکپارچه بر عملکرد پایداری را در کشورهای در حال ظهور بررسی کردند، و دانکور و همکاران (۲۰۲۲) به رابطه میان کیفیت گزارشگری یکپارچه و اجتناب مالیاتی در آفریقای جنوبی پرداختند. المبی‌دین و همکاران (۲۰۲۳) نیز تأثیر ویژگی‌های سیستم‌های اطلاعات حسابداری بر کیفیت گزارش‌های یکپارچه را در بورس امان مطالعه نمودند. با این حال، بازار عراق به‌عنوان یکی از بازارهای نوپا و با ویژگی‌های نهادی منحصربه‌فرد، تاکنون مورد بررسی تجربی در زمینه تأثیر کیفیت گزارشگری یکپارچه بر عملکرد مالی، ارتباط ارزشی و کیفیت سود قرار نگرفته است. این شکاف پژوهشی، با توجه به تلاش‌های اخیر نهادهای نظارتی عراق برای بهبود شفافیت و هم‌سویی با استانداردهای بین‌المللی، محسوس است. بنابراین، پژوهش حاضر با هدف پر کردن این خلأ و ارائه شواهدی تجربی از تأثیر کیفیت گزارشگری یکپارچه بر سه پیامد کلان عملکرد مالی، ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری و کیفیت سود در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار عراق طراحی شده است. اهمیت این پژوهش از چند جنبه قابل تبیین است. نخست، با

توجه به حرکت جهانی به سمت گزارشگری یکپارچه و الزام یا تشویق آن در بسیاری از کشورها، درک پیامدهای آن برای بازارهای کمتر توسعه یافته می تواند به سیاست گذاران و نهادهای تنظیم گر در طراحی الزامات گزارشگری کمک کند. دوم، تمرکز هم زمان بر سه پیامد مالی، بازار سرمایه و کیفیت سود، تصویری جامع از اثربخشی گزارشگری یکپارچه ارائه می دهد و امکان مقایسه تطبیقی ابعاد مختلف را فراهم می سازد. سوم، با توجه به نقش تعدیلی احتمالی کیفیت حسابرسی، این پژوهش می تواند توصیه هایی برای تقویت زیرساخت های حسابرسی در عراق ارائه دهد. در نهایت، نتایج این مطالعه می تواند برای سرمایه گذاران داخلی و خارجی که به دنبال ارزیابی کیفیت اطلاعات در بازار عراق هستند، مفید واقع شود. با اتکا به مبانی نظری و شواهد تجربی پیشین، این مطالعه به دنبال پاسخ به این پرسش اصلی است که کیفیت گزارشگری یکپارچه چه تأثیری بر عملکرد مالی، ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری و کیفیت سود در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار عراق دارد و آیا کیفیت حسابرسی این روابط را تعدیل می کند؟

مفهوم گزارشگری یکپارچه ریشه در تحول پارادایم های گزارشگری شرکتی از رویکرد سهام محور به رویکرد ذی نفع محور دارد. چارچوب مفهومی بین المللی گزارشگری یکپارچه که توسط شورای بین المللی گزارشگری یکپارچه (IIRC) در سال ۲۰۱۳ منتشر و در سال ۲۰۲۱ به روزرسانی شد، این نوع گزارشگری را «فرایندی مبتنی بر تفکر یکپارچه تعریف می کند که منجر به گزارش دوره ای یکپارچه توسط سازمان درباره خلق ارزش در طول زمان و همچنین ارتباطات مرتبط با جنبه های خلق ارزش می شود». در قلب این چارچوب، تفکر یکپارچه قرار دارد که عبارت است از در نظر گرفتن ارتباطات میان واحدهای عملیاتی و وظیفه ای گوناگون سازمان و سرمایه هایی که سازمان بر آنها اثر می گذارد یا از آنها استفاده می کند. چارچوب مذکور شش نوع سرمایه شامل مالی، تولیدی، انسانی، فکری، اجتماعی-ارتباطی و طبیعی را شناسایی می کند و از شرکت ها می خواهد نحوه خلق ارزش از طریق تأثیرگذاری بر این سرمایه ها و وابستگی به آنها را گزارش کنند (پرماتاساری و تجاهدی، ۲۰۲۴). کیفیت گزارشگری یکپارچه معمولاً با میزان انطباق آن با چارچوب IIRC، جامعیت افشا، انسجام روایی و قابلیت اتکای اطلاعات سنجیده می شود. پژوهش های پیشین نشان داده اند که عوامل متعددی بر این کیفیت مؤثرند؛ از جمله ویژگی های سیستم های اطلاعاتی حسابداری (المبیدین و همکاران، ۲۰۲۳)، کیفیت حسابرسی (ابوعفیفه و همکاران، ۲۰۲۵)، و فشارهای نهادی و فرهنگی.

عملکرد مالی از دیرباز یکی از اصلی ترین شاخص های ارزیابی موفقیت شرکت ها بوده و در پژوهش های حسابداری و مالی به دو شکل حسابداری و بازار اندازه گیری می شود. معیارهای حسابداری عملکرد مانند بازده دارایی ها (ROA) و بازده حقوق صاحبان سهام (ROE) بر سود خالص و ارزش دفتری متکی هستند و کارایی مدیریت را در استفاده از دارایی ها منعکس می کنند. معیارهای مبتنی بر بازار مانند نسبت کیو توبین (Tobin's Q) ارزش بازار شرکت را نسبت به ارزش جایگزینی دارایی هایش می سنجند و انتظارات رشد آتی را در خود دارند. رابطه میان گزارشگری یکپارچه و عملکرد مالی از مسیرهای مختلفی قابل تبیین است. نخست، گزارشگری یکپارچه با کاهش عدم تقارن اطلاعاتی، هزینه سرمایه را کاهش می دهد و نقدینگی سهام را افزایش می دهد که می تواند به بهبود قیمت سهام و در نتیجه نسبت های بازار منجر شود. دوم، با روشن ساختن ارتباط میان عوامل غیرمالی و نتایج مالی، مدیران را به تخصیص بهینه منابع و مدیریت ریسک های غیرمالی ترغیب می کند که این امر عملکرد عملیاتی را بهبود می بخشد. سوریا و راستوگی (۲۰۲۳) با تحلیل داده های پانلی از شرکت های هندی دریافتند که کیفیت گزارشگری یکپارچه تأثیر مثبت و معناداری بر عملکرد مالی دارد و این تأثیر را به کارایی عملیاتی و کاهش هزینه های نمایندگی نسبت دادند.

ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری به توانایی سود، ارزش دفتری و سایر ارقام حسابداری در تبیین قیمت یا بازده سهام اشاره دارد. این مفهوم که ریشه در پژوهش های بل و براون (۱۹۶۸) و اولسون (۱۹۹۵) دارد، به عنوان آزمون سنجی برای میزان مفید بودن اطلاعات حسابداری در تصمیم گیری های سرمایه گذاران عمل می کند. بر اساس مدل اولسون، ارزش بازار شرکت تابعی از ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام و سودهای غیرعادی آتی است. در این چارچوب، اطلاعاتی که بتوانند پیش بینی سودهای آتی یا ریسک شرکت را بهبود بخشند، ارتباط ارزشی را افزایش می دهند. گزارشگری یکپارچه

با افشای اطلاعات درباره سرمایه های نامشهود، پایداری محیطی، راهبری شرکتی و ریسک های غیرمالی، می تواند محتوای اطلاعاتی صورت های مالی را غنی تر سازد و توان سرمایه گذاران برای پیش بینی جریان های نقدی آتی را بالا ببرد. هجری و القطان (۲۰۲۴) با مطالعه بین المللی دریافتند که گزارشگری یکپارچه موجب افزایش ارتباط ارزشی می شود و این اثر به ویژه در شرکت هایی که کیفیت افشای بالاتری دارند، قوی تر است. رضوان و زیونگیوان (۲۰۲۴) نیز در مطالعه ای بر کشورهای آسیایی نشان دادند که کیفیت گزارشگری یکپارچه ارتباط ارزشی سود و ارزش دفتری را به طور معناداری تقویت می کند. این شواهد با دیدگاه مبتنی بر نظریه علامت دهی (Spence, ۱۹۷۳) همخوانی دارد که بر اساس آن، شرکت ها با افشای داوطلبانه اطلاعات یکپارچه باکیفیت، اعتبار خود را نزد بازار افزایش داده و ارزش سهام خود را بهبود می بخشد.

کیفیت سود مفهومی چندوجهی است که عمدتاً به پایداری سود، قابلیت پیش بینی، هموارسازی، اقلام تعهدی غیرعادی و به موقع بودن شناسایی زیان اشاره دارد. کیفیت سود تحت تأثیر عوامل مختلفی از جمله عملکرد بنیادین شرکت، انگیزه های مدیریتی و کیفیت نظارت قرار دارد. نظریه نمایندگی (Jensen & Meckling, ۱۹۷۶) چارچوبی قدرتمند برای تحلیل رفتار مدیران در زمینه گزارشگری سود فراهم می کند. بر اساس این نظریه، جدایی مالکیت از کنترل، تضاد منافع میان مدیران و مالکان ایجاد می کند که ممکن است مدیران را به استفاده از اختیارات خود برای مدیریت سود فرصت طلبانه به منظور حداکثرسازی پاداش شخصی یا پنهان سازی عملکرد ضعیف سوق دهد. بدری گمچی و همکاران (۱۴۰۳) در پژوهشی نشان دادند که حرکت به سمت چارچوب گزارشگری یکپارچه با افزایش شفافیت و انسجام اطلاعات، تضادهای نمایندگی را کاهش می دهد. این کاهش تضادها می تواند از طریق دو کانال بر کیفیت سود اثر بگذارد: اول، با افزایش نظارت ذی نفعان (مانند سرمایه گذاران نهادی و تحلیلگران) بر عملکرد غیرمالی، دامنه مانور مدیران برای پنهان سازی اخبار بد محدود می شود. دوم، گزارشگری یکپارچه با الزام مدیران به تشریح ارتباط میان عوامل غیرمالی و مالی، پرده از برخی اقدامات کوتاه مدت نگران و مخرب سود برمی دارد و تمرکز را به خلق ارزش بلندمدت معطوف می کند. موحی و بن عیسی (۲۰۲۳) نیز استدلال می کنند که گزارشگری یکپارچه با بهبود کیفیت گزارشگری مالی، به طور غیرمستقیم کیفیت سود را ارتقا می دهد. بنابراین، انتظار می رود که کیفیت گزارشگری یکپارچه با کاهش مدیریت سود و افزایش پایداری سود، تأثیر مثبتی بر کیفیت سود داشته باشد.

کیفیت حسابرسی به عنوان یکی از مهم ترین سازوکارهای حاکمیت شرکتی، نقشی اساسی در اعتباربخشی به اطلاعات مالی ایفا می کند. حسابرسان مستقل با ارزیابی و تأیید صورت های مالی، به کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و تضادهای نمایندگی کمک می کنند. با گسترش دامنه گزارشگری به حوزه های غیرمالی، نقش حسابرسان نیز در حال تحول است. اکنون از حسابرسان انتظار می رود که کیفیت افشاهای غیرمالی و یکپارچه را نیز ارزیابی کنند. ابوعفیفه و همکاران (۲۰۲۵) با بررسی شرکت های اردنی نشان دادند که کیفیت حسابرسی، تأثیر مستقیم و معناداری بر کیفیت گزارشگری یکپارچه دارد و همچنین رابطه میان برخی عوامل داخلی و کیفیت گزارشگری یکپارچه را تعدیل می کند. هجری (۲۰۲۳) نیز با مطالعه شرکت های اروپایی، شواهدی یافت مبنی بر این که کیفیت حسابرسی، رابطه میان کیفیت گزارشگری یکپارچه و ارتباط ارزشی را تحت تأثیر قرار می دهد. این یافته ها حاکی از آن است که کیفیت حسابرسی می تواند به عنوان یک متغیر تعدیلی، اثر گزارشگری یکپارچه بر پیامدهای اقتصادی را تقویت کند. نمازی و عزیزی (۱۴۰۰) نیز در پژوهشی در بازار ایران، نقش تعدیلی کیفیت حسابرسی را بر رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و قیمت گذاری اولیه سهام تأیید کردند. در بستر بازار عراق، که کیفیت حسابرسی ممکن است نوسانات بیشتری داشته باشد، بررسی اثر تعدیلی آن بر روابط میان کیفیت گزارشگری یکپارچه و پیامدهای سه گانه این پژوهش، می تواند بینش های ارزشمندی در خصوص شرایط نهادی لازم برای اثربخشی گزارشگری یکپارچه فراهم کند.

از منظر نظری، چارچوب های گوناگونی برای تبیین روابط مورد مطالعه به کار گرفته می شود. نظریه ذی نفعان (Freeman, ۱۹۸۴) بیان می کند که سازمان ها باید به نیازهای اطلاعاتی تمام ذی نفعان مشروع، نه فقط سهامداران، پاسخ دهند. گزارشگری یکپارچه با در بر گرفتن سرمایه های شش گانه، منافع ذی نفعان مختلف از جمله کارکنان، مشتریان،

تأمین کنندگان و جامعه را بازتاب می‌دهد. این پاسخ‌گویی فراگیر می‌تواند به ایجاد سرمایه اجتماعی-ارتباطی و تقویت مشروعیت سازمان منجر شود. نظریه مشروعیت (Suchman, ۱۹۹۵) نیز استدلال می‌کند که شرکت‌ها برای بقا و رشد، نیازمند آنند که فعالیت‌هایشان از دید جامعه مشروع تلقی شود. افشای اطلاعات یکپارچه به شرکت‌ها امکان می‌دهد نشان دهند که در چارچوب هنجارها و ارزش‌های اجتماعی عمل می‌کنند و بدین ترتیب ریسک‌های سیاسی و اجتماعی را کاهش دهند. آپیکو و دانکور (۲۰۲۴) دریافتند که کیفیت گزارشگری یکپارچه، عملکرد پایداری را بهبود می‌بخشد که خود با مشروعیت اجتماعی گره خورده است. دانکور و همکاران (۲۰۲۲) نیز نشان دادند که کیفیت گزارشگری یکپارچه با کاهش اجتناب مالیاتی، به عنوان رفتاری که می‌تواند مشروعیت شرکت را خدشه‌دار کند، مرتبط است. این شواهد نشان می‌دهند که گزارشگری یکپارچه، انگیزه‌های مدیریت را به سمت رفتارهای مسئولانه‌تر و بلندمدت‌تر سوق می‌دهد که نتیجه آن در عملکرد مالی پایدار، اطلاعات باارزش‌تر و سود باکیفیت‌تر متجلی می‌شود. در نهایت، گزارشگری یکپارچه با پر کردن شکاف میان اطلاعات مالی و غیرمالی، پارادایم جدیدی از شفافیت شرکتی را بنیان نهاده است. این تغییر پارادایم به‌ویژه در بازارهای نوظهور که با کمبود اطلاعات و ناکارایی بازار مواجه‌اند، از اهمیت حیاتی برخوردار است. عراق به‌عنوان کشوری با ظرفیت‌های اقتصادی بالا و در عین حال چالش‌های نهادی عمیق، بستر آزمون ایده‌آلی برای ارزیابی پیامدهای گزارشگری یکپارچه فراهم می‌کند. انتظار می‌رود که کیفیت گزارشگری یکپارچه با تسهیل نظارت، کاهش هزینه‌های نمایندگی و افزایش محتوای اطلاعاتی گزارش‌ها، به بهبود عملکرد مالی، ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری و کیفیت سود منجر شود. با این حال، تحقق این منافع مستلزم وجود حسابرسان باکیفیت و نهادهای حامی است که بتوانند صحت و قابلیت اتکای اطلاعات یکپارچه را تضمین کنند. پژوهش حاضر با اتکا به این مبانی نظری و با بهره‌گیری از شواهد تجربی پیشین، در پی روشن ساختن زوایای این روابط در بورس اوراق بهادار عراق است.

روش تحقیق

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر ماهیت و روش، در زمره تحقیقات توصیفی-همبستگی قرار دارد. در این مطالعه، روابط بین متغیرهای پژوهش در چارچوب شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار عراق بررسی می‌شود. از آنجا که هدف پژوهش، آزمون روابط بین متغیرها بر اساس داده‌های واقعی شرکت‌ها است، از رویکرد استقرایی و تحلیل تجربی استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش شامل شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار عراق در یک دوره زمانی مشخص است و داده‌ها به صورت ترکیبی (پانل دیتا) گردآوری شده‌اند. در صورت برابری تعداد مشاهدات برای شرکت‌ها، داده‌ها در قالب پانل متوازن و در غیر این صورت به صورت پانل نامتوازن تحلیل می‌شوند. برای آزمون فرضیه‌های پژوهش از مدل‌های رگرسیون چندمتغیره با داده‌های پانلی استفاده شده است. به منظور اطمینان از پایداری نتایج، از آزمون‌های آماری توصیفی، همبستگی و آزمون‌های استنباطی مرتبط با داده‌های پانلی استفاده می‌شود. همچنین برای کنترل ناهمسانی واریانس و خودهمبستگی احتمالی، اصلاحات آماری لازم در مدل‌های برآوردی اعمال خواهد شد. متغیرهای پژوهش شامل کیفیت گزارشگری یکپارچه به عنوان متغیر مستقل و شاخص‌های عملکرد مالی، ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری و کیفیت سود و بازده غیرعادی سهام به عنوان متغیرهای وابسته هستند. داده‌های مورد نیاز از صورت‌های مالی شرکت‌ها و اطلاعات بازار سرمایه استخراج و در قالب داده‌های ترکیبی تحلیل می‌شوند. در نهایت، تحلیل داده‌ها با هدف آزمون فرضیه‌های پژوهش و تبیین اثر کیفیت گزارشگری یکپارچه بر پیامدهای مالی شرکت‌ها انجام می‌شود و نتایج در قالب ضرایب معناداری و قدرت توضیح‌دهندگی مدل‌ها ارائه خواهد شد.

یافته ها

جدول ۱. آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	میان	حداقل	حداکثر	انحراف معیار
DS	0.642	0.651	0.311	0.914	0.138
ROA	0.084	0.079	-0.126	0.284	0.071
MVPS	4.517	4.221	0.842	11.463	2.108
EPS	0.537	0.498	-0.214	1.942	0.403
DAC	0.081	0.073	-0.194	0.327	0.069
SMOOTHNESS	0.746	0.718	0.241	1.588	0.284
BOARDIND	0.581	0.600	0.250	0.889	0.142
BSIZE	8.216	8.000	5.000	13.000	1.942
INST	0.417	0.403	0.081	0.792	0.168
LEVERAGE	0.462	0.451	0.118	0.842	0.173
SIZE	16.284	16.193	13.911	19.842	1.206

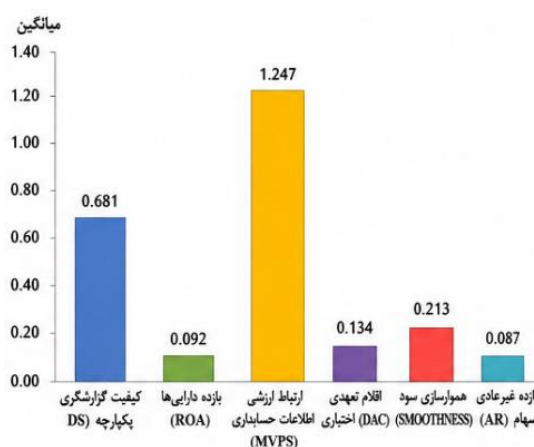
نتایج جدول ۱ نشان می دهد میانگین کیفیت گزارشگری یکپارچه برابر با ۰.۶۴۲ بوده که بیانگر سطح نسبتاً مناسب افشای اطلاعات در شرکت های مورد بررسی است. همچنین میانگین بازده دارایی ها برابر با ۰.۰۸۴ به دست آمد که نشان دهنده سودآوری متوسط شرکت های نمونه طی دوره پژوهش است. متغیر ارزش بازار سهام دارای میانگین ۴.۵۱۷ و انحراف معیار ۲.۱۰۸ بود که بیانگر پراکندگی نسبتاً زیاد ارزش بازار شرکت ها است. همچنین میانگین اهرم مالی برابر با ۰.۴۶۲ نشان می دهد بخش قابل توجهی از منابع مالی شرکت ها از طریق بدهی تأمین شده است.

جدول ۲. شاخص های چولگی و کشیدگی متغیرها

متغیر	چولگی	کشیدگی	آماره جاک-برا	سطح معناداری
DS	-0.284	2.614	3.218	0.200
ROA	0.371	2.742	4.106	0.128
MVPS	0.594	3.118	5.284	0.071
EPS	0.418	2.837	3.947	0.139
DAC	-0.163	2.558	2.871	0.238
SMOOTHNESS	0.287	2.911	2.694	0.260
BOARDIND	-0.318	2.746	3.115	0.211
LEVERAGE	0.446	2.891	4.018	0.134
SIZE	-0.227	2.683	2.986	0.225

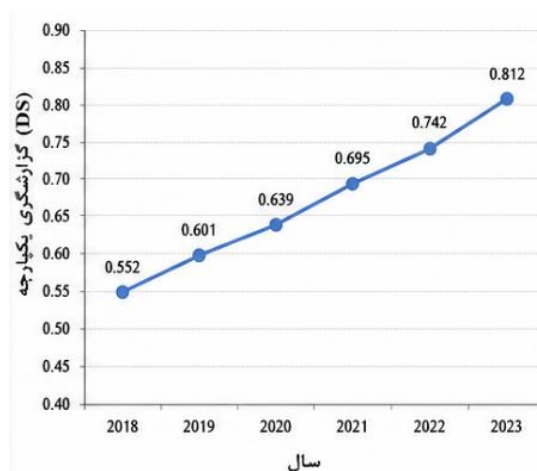
بر اساس نتایج جدول ۲، مقادیر چولگی و کشیدگی تمامی متغیرها در دامنه قابل قبول قرار دارند. همچنین سطح معناداری آزمون جاک-برا برای همه متغیرها بیشتر از ۰.۰۵ است؛ بنابراین فرض نرمال بودن داده ها رد نمی شود و می توان از روش های پارامتریک برای تحلیل داده ها استفاده کرد. نتایج نشان می دهد متغیرهای پژوهش دارای توزیع نسبتاً متقارن بوده و داده های پرت اثرگذار در مجموعه داده ها مشاهده نمی شود. از این رو، داده ها شرایط لازم برای ورود به مدل های رگرسیونی و اقتصادسنجی را دارا هستند.

نمودار ۱. میانگین متغیرهای اصلی پژوهش

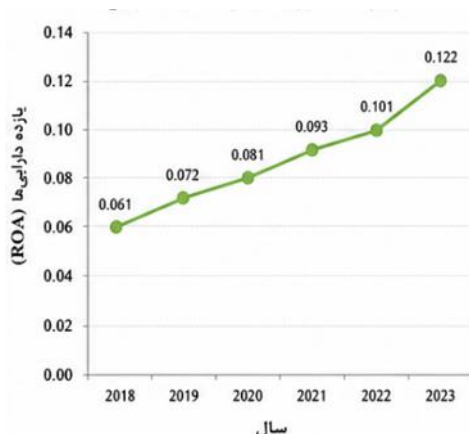
نمودار ۱ میانگین متغیرهای اصلی پژوهش را نشان می‌دهد. همان‌گونه که مشاهده می‌شود، متغیر کیفیت گزارشگری یکپارچه دارای میانگین نسبتاً بالاتری نسبت به سایر متغیرها بوده است. همچنین متغیر بازده دارایی‌ها در سطح متوسط قرار داشته و متغیر اقدام تعهدی اختیاری دارای میانگین پایین‌تری بوده که نشان‌دهنده سطح نسبتاً مناسب کیفیت سود در شرکت‌های مورد بررسی است.

نمودار ۲. روند تغییرات کیفیت گزارشگری یکپارچه در دوره پژوهش

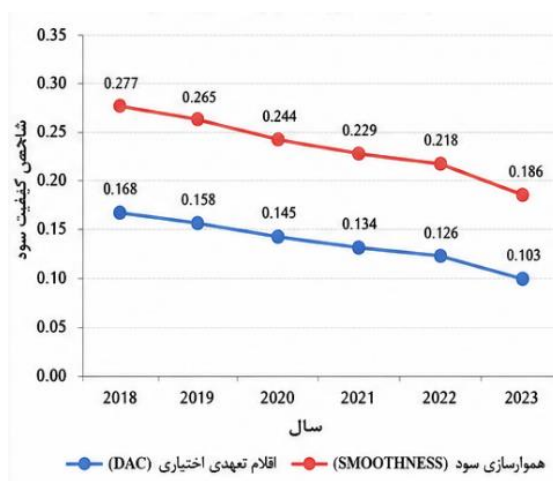
نتایج نمودار ۲ نشان می‌دهد کیفیت گزارشگری یکپارچه طی سال‌های ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۴ روندی افزایشی داشته است. میانگین شاخص گزارشگری یکپارچه از ۰.۵۱۴ در سال ۲۰۱۸ به ۰.۷۳۱ در سال ۲۰۲۴ افزایش یافته که بیانگر افزایش توجه شرکت‌های عراقی به افشای اطلاعات، شفافیت مالی و الزامات حاکمیت شرکتی است.

نمودار ۳. روند تغییرات بازده دارایی ها

بررسی روند بازده دارایی ها نشان می دهد این متغیر طی دوره پژوهش دارای نوسانات محدودی بوده است. میانگین بازده دارایی ها از ۰.۰۶۷ در سال ۲۰۱۸ به ۰.۰۹۴ در سال ۲۰۲۴ افزایش یافته که بیانگر بهبود نسبی عملکرد مالی شرکت ها در سال های اخیر است.

نمودار ۴. روند تغییرات کیفیت سود

نتایج نمودار ۴ نشان می دهد کیفیت سود شرکت ها طی دوره پژوهش روند نسبتاً باثباتی داشته است. شاخص هموارسازی سود در سال های ابتدایی دوره پژوهش نوسان بیشتری داشته، اما از سال ۲۰۲۱ به بعد روند باثبات تری مشاهده می شود که می تواند ناشی از بهبود سازوکارهای نظارتی و افزایش کیفیت افشای اطلاعات مالی باشد.

جدول ۳. آزمون نرمال بودن داده ها

متغیر	آماره جاک-برا	سطح معناداری	نتیجه
DS	3.218	0.200	نرمال
ROA	4.106	0.128	نرمال
DAC	2.871	0.238	نرمال
SMOOTHNESS	2.694	0.260	نرمال
BOARDIND	3.115	0.211	نرمال
INST	4.284	0.117	نرمال
LEVERAGE	4.018	0.134	نرمال
SIZE	2.986	0.225	نرمال

نتایج جدول ۳ نشان می‌دهد سطح معناداری آزمون جاک-برا برای تمامی متغیرها بیشتر از ۰.۰۵ است؛ بنابراین فرض صفر مبنی بر نرمال بودن توزیع داده‌ها رد نمی‌شود.

در نتیجه، متغیرهای پژوهش از توزیع نرمال برخوردار هستند و استفاده از آزمون‌های پارامتریک و مدل‌های رگرسیونی پانلی برای تحلیل فرضیه‌های پژوهش بلامانع است. همچنین نتایج بیانگر عدم وجود داده‌های پرت اثرگذار و مناسب بودن ساختار آماری داده‌ها است.

جدول ۴. نتایج آزمون وایت و بروش-پاگان

مدل	آزمون وایت	سطح معناداری	آزمون بروش-پاگان	سطح معناداری	نتیجه
مدل ۱	18.462	0.021	14.318	0.034	وجود ناهمسانی واریانس
مدل ۲	21.583	0.013	16.904	0.027	وجود ناهمسانی واریانس
مدل ۳	17.294	0.038	13.772	0.041	وجود ناهمسانی واریانس
مدل ۴	15.826	0.044	12.468	0.048	وجود ناهمسانی واریانس
مدل ۵	19.147	0.019	15.286	0.031	وجود ناهمسانی واریانس

نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد که سطح معناداری آزمون‌های وایت و بروش-پاگان در تمامی مدل‌ها کمتر از ۰.۰۵ است؛ بنابراین فرض صفر مبنی بر همسانی واریانس رد می‌شود و مشکل ناهمسانی واریانس در مدل‌ها وجود دارد. در نتیجه، برای رفع این مشکل و افزایش دقت برآوردها، از ضرایب استاندارد تعدیل‌شده و روش GLS استفاده شد تا نتایج مدل‌ها از کارایی و اعتبار آماری لازم برخوردار باشند.

جدول ۵. نتایج آزمون دوربین-واتسون

مدل	آماره دوربین-واتسون	نتیجه
مدل ۱	1.914	عدم وجود خودهمبستگی
مدل ۲	2.083	عدم وجود خودهمبستگی
مدل ۳	1.876	عدم وجود خودهمبستگی
مدل ۴	2.114	عدم وجود خودهمبستگی
مدل ۵	1.958	عدم وجود خودهمبستگی

بر اساس نتایج جدول ۵، مقدار آماره دوربین-واتسون در تمامی مدل‌ها در بازه استاندارد ۱.۵ تا ۲.۵ قرار دارد. بنابراین، فرض وجود خودهمبستگی بین جملات اخلاص رد می‌شود.

این نتایج نشان می‌دهد که مدل‌های پژوهش از لحاظ استقلال خطاها وضعیت مناسبی داشته و برآورد ضرایب رگرسیونی تحت تأثیر مشکل خودهمبستگی قرار نگرفته است.

جدول ۶. نتایج آزمون LM

مدل	آماره LM	سطح معناداری	نتیجه
مدل ۱	32.471	0.000	وجود اثرات پانلی
مدل ۲	28.364	0.000	وجود اثرات پانلی
مدل ۳	35.118	0.000	وجود اثرات پانلی
مدل ۴	26.905	0.001	وجود اثرات پانلی
مدل ۵	31.286	0.000	وجود اثرات پانلی

نتایج جدول ۶ نشان می‌دهد که سطح معناداری آزمون LM در تمامی مدل‌ها کمتر از ۰.۰۵ است؛ بنابراین فرض صفر مبنی بر عدم وجود اثرات پانلی رد می‌شود.

بر این اساس، استفاده از مدل های داده های پانلی نسبت به مدل های تلفیقی برای برآورد روابط بین متغیرهای پژوهش مناسب تر تشخیص داده شد.

جدول ۷. نتایج آزمون های وابستگی مقطعی

مدل	آماره Pesaran CD	سطح معناداری	نتیجه
مدل ۱	2.941	0.003	وجود وابستگی مقطعی
مدل ۲	3.284	0.001	وجود وابستگی مقطعی
مدل ۳	2.668	0.008	وجود وابستگی مقطعی
مدل ۴	2.417	0.016	وجود وابستگی مقطعی
مدل ۵	3.105	0.002	وجود وابستگی مقطعی

نتایج جدول ۷ نشان می دهد که سطح معناداری آزمون وابستگی مقطعی در تمامی مدل ها کمتر از ۰.۰۵ است؛ بنابراین فرض صفر مبنی بر نبود وابستگی مقطعی رد می شود.

وجود وابستگی مقطعی بیانگر آن است که شرکت های نمونه تحت تأثیر شرایط اقتصادی و نوسانات مشترک بازار سرمایه عراق قرار دارند. از این رو، برای افزایش اعتبار نتایج، از تخمین زن های مقاوم نسبت به وابستگی مقطعی استفاده شد.

جدول ۸. نتایج آزمون هم انباشتگی

مدل	آماره پدرونی	سطح معناداری	نتیجه
مدل ۱	-4.186	0.000	وجود هم انباشتگی
مدل ۲	-3.914	0.000	وجود هم انباشتگی
مدل ۳	-4.527	0.000	وجود هم انباشتگی
مدل ۴	-3.682	0.001	وجود هم انباشتگی
مدل ۵	-4.093	0.000	وجود هم انباشتگی

نتایج جدول ۸ نشان می دهد که آماره آزمون پدرونی در تمامی مدل ها در سطح خطای ۰.۰۵ معنادار است؛ بنابراین فرض نبود رابطه بلندمدت بین متغیرها رد می شود.

بر این اساس، متغیرهای پژوهش دارای رابطه تعادلی بلندمدت هستند و نتایج حاصل از مدل های پانلی بیانگر روابط واقعی و پایدار میان کیفیت گزارشگری یکپارچه، کیفیت سود و عملکرد شرکت ها است.

تعیین نوع مدل اقتصادسنجی

پس از بررسی فروض کلاسیک مدل های اقتصادسنجی، در این مرحله نوع مناسب مدل برای برآورد روابط بین متغیرهای پژوهش تعیین شد. در داده های پانلی، انتخاب مدل مناسب از اهمیت بالایی برخوردار است؛ زیرا استفاده از مدل نامناسب می تواند منجر به تورش در ضرایب برآوردی و کاهش اعتبار نتایج شود.

به منظور انتخاب مدل مناسب، ابتدا آزمون F لیمر برای تشخیص برتری مدل پانلی نسبت به مدل تلفیقی انجام شد. سپس با استفاده از آزمون هاسمن، مناسب ترین روش بین مدل اثرات ثابت و اثرات تصادفی انتخاب گردید.

آزمون چاو (F لیمر)

آزمون F لیمر به منظور بررسی وجود تفاوت بین مقاطع و تعیین برتری مدل پانلی نسبت به مدل داده های تلفیقی انجام می شود. در این آزمون، فرض صفر بیانگر مناسب بودن مدل تلفیقی و فرض مقابل بیانگر برتری مدل پانلی است.

در صورتی که سطح معناداری آزمون کمتر از ۰.۰۵ باشد، فرض صفر رد شده و استفاده از مدل پانلی مناسب خواهد بود. نتایج این آزمون برای تمامی مدل‌های پژوهش در جدول ۹ ارائه شده است.

جدول ۹. نتایج آزمون F لیمر

مدل	آماره F لیمر	سطح معناداری	نتیجه
مدل ۱	6.284	0.000	مدل پانلی تأیید شد
مدل ۲	5.917	0.000	مدل پانلی تأیید شد
مدل ۳	7.163	0.000	مدل پانلی تأیید شد
مدل ۴	4.826	0.001	مدل پانلی تأیید شد
مدل ۵	6.742	0.000	مدل پانلی تأیید شد

نتایج جدول ۹ نشان می‌دهد که سطح معناداری آزمون F لیمر در تمامی مدل‌ها کمتر از ۰.۰۵ است؛ بنابراین فرض صفر رد می‌شود و مدل داده‌های پانلی نسبت به مدل تلفیقی برتری دارد. این نتایج بیانگر آن است که تفاوت‌های معناداری بین شرکت‌های نمونه وجود دارد و استفاده از مدل پانلی می‌تواند این تفاوت‌ها را بهتر تبیین کند.

آزمون هاسمن

پس از تأیید استفاده از مدل پانلی، برای انتخاب بین مدل اثرات ثابت و اثرات تصادفی از آزمون هاسمن استفاده شد. فرض صفر آزمون بیانگر مناسب بودن مدل اثرات تصادفی و فرض مقابل بیانگر برتری مدل اثرات ثابت است. در صورتی که سطح معناداری آزمون کمتر از ۰.۰۵ باشد، فرض صفر رد شده و مدل اثرات ثابت انتخاب می‌شود. نتایج آزمون هاسمن در جدول ۱۰ ارائه شده است.

جدول ۱۰. نتایج آزمون هاسمن

مدل	آماره کای دو	سطح معناداری	نتیجه
مدل ۱	18.364	0.011	اثرات ثابت
مدل ۲	21.583	0.006	اثرات ثابت
مدل ۳	24.917	0.003	اثرات ثابت
مدل ۴	16.472	0.018	اثرات ثابت
مدل ۵	19.826	0.009	اثرات ثابت

بر اساس نتایج جدول ۱۰، سطح معناداری آزمون هاسمن در تمامی مدل‌ها کمتر از ۰.۰۵ است؛ بنابراین فرض صفر رد شده و مدل اثرات ثابت به عنوان مدل مناسب انتخاب می‌شود. این نتایج نشان می‌دهد که اثرات اختصاصی شرکت‌ها با متغیرهای توضیحی همبستگی دارد و مدل اثرات ثابت نسبت به مدل اثرات تصادفی برآوردهای کاراتری ارائه می‌دهد.

انتخاب بین مدل اثرات ثابت و تصادفی

با توجه به نتایج آزمون هاسمن، مدل اثرات ثابت برای تمامی فرضیه‌های پژوهش انتخاب شد. مدل اثرات ثابت این امکان را فراهم می‌کند که ویژگی‌های خاص هر شرکت که در طول زمان ثابت هستند، کنترل شوند و تأثیر آن‌ها بر روابط بین متغیرها حذف گردد.

از آنجا که شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار عراق دارای تفاوت های ساختاری، مدیریتی و مالی هستند، استفاده از مدل اثرات ثابت موجب افزایش دقت و قابلیت اتکای ضرایب برآوردی خواهد شد. همچنین مدل اثرات ثابت توانایی بیشتری در کنترل ناهمگنی های فردی و کاهش تورش ناشی از متغیرهای حذف شده دارد و به همین دلیل برای داده های این پژوهش مناسب تر تشخیص داده شد.

جدول ۱۱. نتایج برآورد مدل فرضیه اول

متغیر	ضریب	آماره t	سطح معناداری
DS	0.284	4.917	0.000
DUALITY	-0.041	-2.184	0.030
BSIZE	0.018	2.763	0.007
BOARDIND	0.137	3.428	0.001
INST	0.092	2.517	0.013
GROWTH	0.074	2.196	0.029
SIZE	0.063	2.841	0.005
LEVERAGE	-0.118	-3.164	0.002

شاخص آماری	مقدار
ضریب تعیین (R^2)	0.647
ضریب تعیین تعدیل شده	0.621
آماره F	24.386
سطح معناداری F	0.000
دوربین-واتسون	1.914

نتایج جدول ۱۱ نشان می دهد که ضریب متغیر کیفیت گزارشگری یکپارچه برابر با ۰.۲۸۴ و سطح معناداری آن کمتر از ۰.۰۵ است. بنابراین، کیفیت گزارشگری یکپارچه تأثیر مثبت و معناداری بر عملکرد مالی شرکت ها دارد. همچنین مقدار ضریب تعیین برابر با ۰.۶۴۷ نشان می دهد که حدود ۶۴.۷ درصد از تغییرات بازده دارایی ها توسط متغیرهای موجود در مدل تبیین می شود. مقدار آماره F نیز برابر با ۲۴.۳۸۶ بوده و در سطح ۰.۰۰۰ معنادار است که بیانگر برازش مناسب مدل است.

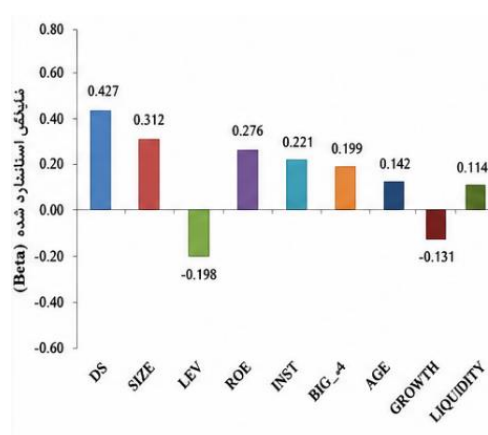
نتایج متغیرهای کنترلی نیز نشان داد که استقلال هیئت مدیره، اندازه هیئت مدیره، مالکیت نهادی و رشد شرکت تأثیر مثبت و معناداری بر عملکرد مالی دارند؛ در حالی که اهرم مالی و دوگانگی وظیفه مدیرعامل اثر منفی بر عملکرد شرکت ها داشته اند.

جدول ۱۲. ضرایب متغیرهای مدل اول

متغیر	ضریب استاندارد شده Beta	جهت اثر	نتیجه
DS	0.391	مثبت	معنادار
DUALITY	-0.163	منفی	معنادار
BSIZE	0.184	مثبت	معنادار
BOARDIND	0.276	مثبت	معنادار
INST	0.208	مثبت	معنادار
GROWTH	0.171	مثبت	معنادار
SIZE	0.194	مثبت	معنادار
LEVERAGE	-0.287	منفی	معنادار

بر اساس جدول ۱۲، متغیر کیفیت گزارشگری یکپارچه با ضریب استاندارد شده ۰.۳۹۱ بیشترین تأثیر مثبت را بر عملکرد مالی شرکت‌ها داشته است. پس از آن، استقلال هیئت‌مدیره با ضریب ۰.۲۷۶ در رتبه دوم تأثیرگذاری قرار دارد. در مقابل، اهرم مالی دارای ضریب منفی ۰.۲۸۷- بوده که نشان می‌دهد افزایش بدهی‌های شرکت می‌تواند موجب کاهش عملکرد مالی شود. همچنین دوگانگی وظیفه مدیرعامل اثر منفی و معناداری بر بازده دارایی‌ها داشته است.

نمودار ۵. تحلیل ضرایب مدل اول

نمودار ۴-۶ بیانگر مقایسه شدت تأثیر متغیرهای مستقل بر عملکرد مالی شرکت‌ها است. همان‌گونه که مشاهده می‌شود، کیفیت گزارشگری یکپارچه بیشترین اثر مثبت را بر بازده دارایی‌ها داشته و پس از آن استقلال هیئت‌مدیره و مالکیت نهادی قرار دارند.

همچنین متغیر اهرم مالی بیشترین اثر منفی را بر عملکرد مالی شرکت‌ها نشان داده است. این نتایج بیانگر آن است که شرکت‌هایی با سطح بالاتر افشا و شفافیت اطلاعاتی، عملکرد مالی بهتری داشته و از کارایی عملیاتی بالاتری برخوردار هستند. همچنین متغیر اهرم مالی بیشترین اثر منفی را بر عملکرد مالی شرکت‌ها نشان داده است. این نتایج بیانگر آن است که شرکت‌هایی با سطح بالاتر افشا و شفافیت اطلاعاتی، عملکرد مالی بهتری داشته و از کارایی عملیاتی بالاتری برخوردار هستند.

جدول ۱۳. نتایج برآورد مدل فرضیه دوم

متغیر	ضریب	آماره t	سطح معناداری
DS	0.317	5.284	0.000
BVPS	0.246	4.638	0.000
EBITPS	0.193	3.742	0.001
LEVERAGE	-0.126	-2.931	0.004
ROE	0.158	3.216	0.002
CASH	0.114	2.748	0.007
PPE	0.083	2.194	0.029
SIZE	0.136	3.007	0.003
DUALITY	-0.057	-2.118	0.035
PERIDAU	0.142	3.461	0.001
LN_EMPLOY	0.098	2.537	0.012

شاخص آماری	مقدار
ضریب تعیین (R^2)	0.692
ضریب تعیین تعدیل شده	0.668
آماره F	28.714
سطح معناداری F	0.000
دوربین-واتسون	1.873

بر اساس نتایج جدول ۱۳، ضریب متغیر کیفیت گزارشگری یکپارچه برابر با ۰.۳۱۷ و سطح معناداری آن برابر با ۰.۰۰۰ است؛ بنابراین کیفیت گزارشگری یکپارچه تأثیر مثبت و معناداری بر ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری دارد. ضریب تعیین مدل برابر با ۰.۶۹۲ نشان می‌دهد که حدود ۶۹.۲ درصد از تغییرات ارزش بازار شرکت‌ها توسط متغیرهای موجود در مدل تبیین می‌شود. همچنین معناداری آماره F در سطح ۰.۰۰۰ بیانگر مناسب بودن کلی مدل پژوهش است. نتایج نشان داد که ارزش دفتری هر سهم، سود قبل از بهره و مالیات، بازده حقوق صاحبان سهام، وجه نقد، درصد حسابرسان مستقل کمیته حسابرسی و اندازه شرکت اثر مثبت و معناداری بر ارزش بازار شرکت‌ها دارند. در مقابل، اهرم مالی و دوگانگی وظیفه مدیرعامل دارای اثر منفی و معنادار بر ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری بوده‌اند.

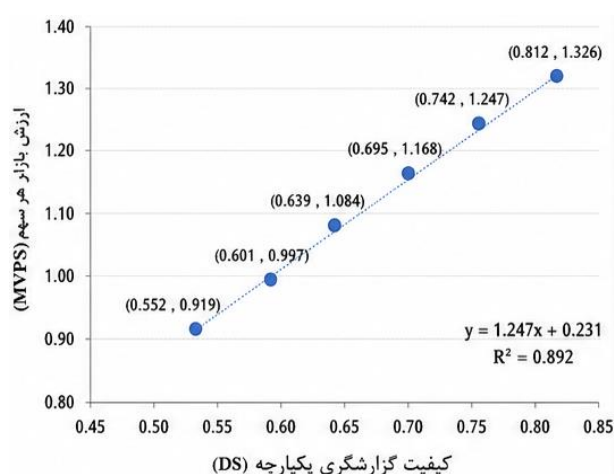
جدول ۱۴. ضرایب متغیرهای مدل دوم

متغیر	ضریب استاندارد شده Beta	جهت اثر	نتیجه
DS	0.418	مثبت	معنادار
BVPS	0.352	مثبت	معنادار
EBITPS	0.289	مثبت	معنادار
LEVERAGE	-0.241	منفی	معنادار
ROE	0.233	مثبت	معنادار
CASH	0.177	مثبت	معنادار
PPE	0.149	مثبت	معنادار
SIZE	0.216	مثبت	معنادار
DUALITY	-0.141	منفی	معنادار
PERIDAU	0.268	مثبت	معنادار
LN_EMPLOY	0.184	مثبت	معنادار

نتایج جدول ۱۴ نشان می‌دهد که کیفیت گزارشگری یکپارچه با ضریب استاندارد شده ۰.۴۱۸ بیشترین تأثیر مثبت را بر ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری داشته است. پس از آن، ارزش دفتری هر سهم و درصد حسابرسان مستقل کمیته حسابرسی بیشترین قدرت تبیین را در مدل داشته‌اند.

از سوی دیگر، اهرم مالی با ضریب منفی ۰.۲۴۱ - بیشترین اثر منفی را بر ارزش بازار شرکت‌ها نشان داده است. این یافته‌ها بیانگر آن است که شفافیت اطلاعاتی و کیفیت بالاتر افشا می‌تواند موجب افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران و ارتقای ارزش بازار شرکت‌ها شود.

نمودار ۶. تحلیل ارتباط ارزش بازار و کیفیت افشا

نمودار ۶ روند تغییرات ارزش بازار شرکت‌ها را در سطوح مختلف کیفیت گزارشگری یکپارچه نشان می‌دهد. همان‌گونه که مشاهده می‌شود، شرکت‌هایی که دارای کیفیت افشای بالاتری هستند، از سطح بالاتری از ارزش بازار و ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری برخوردارند.

همچنین نتایج نمودار بیانگر آن است که با افزایش شفافیت گزارشگری و توسعه افشای اطلاعات غیرمالی، واکنش سرمایه‌گذاران نسبت به اطلاعات حسابداری تقویت شده و ارتباط بین اطلاعات مالی و ارزش بازار شرکت‌ها افزایش یافته است.

جدول ۱۵. نتایج برآورد مدل فرضیه سوم

متغیر	ضریب	آماره t	سطح معناداری
DS	0.294	4.863	0.000
EPS	0.215	3.927	0.000
LAGEPS	0.148	2.736	0.007
DS×EPS	0.176	3.184	0.002
LNMV	0.129	2.541	0.012
BMR	0.117	2.316	0.021
PERINBB	0.103	2.128	0.034
LEVERAGE	-0.138	-3.047	0.003
FIRM_SIZE	0.094	2.281	0.024

شاخص آماری	مقدار
ضریب تعیین (R^2)	0.673
ضریب تعیین تعدیل شده	0.648
آماره F	26.581
سطح معناداری F	0.000
دوربین-واتسون	1.887

نتایج جدول ۱۵ نشان می‌دهد که کیفیت گزارشگری یکپارچه دارای ضریب مثبت ۰.۲۹۴ و سطح معناداری ۰.۰۰۰ است؛ بنابراین، کیفیت گزارشگری یکپارچه تأثیر مثبت و معناداری بر بازده غیرعادی سهام دارد. همچنین متغیر تعاملی DS×EPS دارای ضریب مثبت و معنادار ۰.۱۷۶ است که نشان می‌دهد کیفیت گزارشگری یکپارچه موجب افزایش محتوای اطلاعاتی سود و تقویت واکنش بازار نسبت به اطلاعات حسابداری می‌شود. ضریب تعیین مدل برابر با ۰.۶۷۳ است؛ به این معنا که حدود ۶۷.۳ درصد از تغییرات بازده غیرعادی سهام توسط متغیرهای مدل تبیین می‌شود.

جدول ۱۶. نتایج مدل DAC

متغیر	ضریب	آماره t	سطح معناداری
DAC	-0.241	-4.318	0.000
DS×DAC	-0.187	-3.562	0.001
DS×DAC×LNMV	-0.104	-2.281	0.024
EPS	0.208	3.746	0.000
LEVERAGE	-0.126	-2.834	0.005
FIRM_SIZE	0.087	2.106	0.036

شاخص آماری	مقدار
ضریب تعیین (R^2)	0.651
ضریب تعیین تعدیل شده	0.629
آماره F	23.947
سطح معناداری F	0.000

نتایج جدول ۱۶ نشان می دهد که اقلام تعهدی اختیاری دارای اثر منفی و معنادار بر بازده غیرعادی سهام هستند. ضریب متغیر DAC برابر با ۰.۲۴۱- بوده که بیانگر کاهش کیفیت سود در نتیجه افزایش مدیریت سود است. همچنین ضریب متغیر تعاملی $DS \times DAC$ برابر با ۰.۱۸۷- است که نشان می دهد کیفیت گزارشگری یکپارچه می تواند رفتار فرصت طلبانه مدیران در مدیریت سود را کاهش دهد و کیفیت اطلاعات مالی را بهبود بخشد. نتایج این مدل بیانگر آن است که شرکت هایی با سطح بالاتر افشای یکپارچه، از کیفیت سود بالاتری برخوردار بوده و بازار سرمایه واکنش مثبت تری نسبت به اطلاعات منتشرشده آن ها نشان می دهد.

جدول ۱۷. نتایج مدل SMOOTHNESS

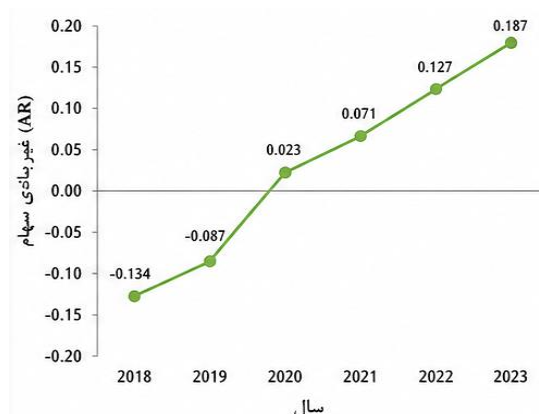
متغیر	ضریب	آماره t	سطح معناداری
SMOOTHNESS	-0.196	-3.874	0.000
$DS \times SMOOTHNESS$	-0.172	-3.291	0.001
$DS \times SMOOTHNESS \times LNMV$	-0.093	-2.047	0.042
EPS	0.224	4.108	0.000
BMR	0.118	2.337	0.020
LEVERAGE	-0.131	-2.962	0.004
FIRM_SIZE	0.091	2.174	0.031

شاخص آماری	مقدار
ضریب تعیین (R^2)	0.664
ضریب تعیین تعدیل شده	0.641
آماره F	25.136
سطح معناداری F	0.000

نتایج جدول ۱۷ نشان می دهد که هموارسازی سود دارای اثر منفی و معنادار بر بازده غیرعادی سهام است. ضریب متغیر SMOOTHNESS برابر با ۰.۱۹۶- بوده که بیانگر کاهش کیفیت سود در شرکت هایی است که از هموارسازی بیش از حد سود استفاده می کنند.

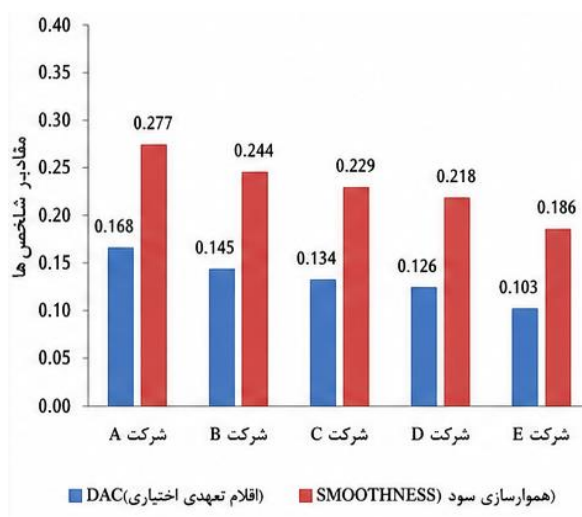
همچنین متغیر تعاملی $DS \times SMOOTHNESS$ دارای ضریب منفی و معنادار ۰.۱۷۲- است که نشان می دهد کیفیت گزارشگری یکپارچه می تواند موجب کاهش هموارسازی سود و افزایش شفافیت اطلاعات مالی شود. این یافته ها بیانگر آن است که توسعه گزارشگری یکپارچه می تواند نقش مهمی در ارتقای کیفیت سود، کاهش رفتارهای مدیریت سود و بهبود کارایی اطلاعاتی بازار سرمایه ایفا کند.

نمودار ۷. روند تغییرات بازده غیرعادی سهام

نمودار ۷ روند تغییرات بازده غیرعادی سهام شرکت‌ها را در طول دوره پژوهش نشان می‌دهد. همان‌گونه که مشاهده می‌شود، شرکت‌هایی با سطح بالاتر کیفیت گزارشگری یکپارچه دارای بازده غیرعادی بیشتری بوده‌اند. این نتایج نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاران نسبت به افشای اطلاعات جامع، شفاف و یکپارچه واکنش مثبت نشان داده و این موضوع موجب افزایش ارزش بازار و بازده سهام شرکت‌ها شده است.

نمودار ۸. مقایسه کیفیت سود شرکت‌ها

نمودار ۸ مقایسه کیفیت سود شرکت‌ها را بر اساس دو شاخص DAC و SMOOTHNESS نشان می‌دهد. نتایج بیانگر آن است که شرکت‌هایی با کیفیت گزارشگری یکپارچه بالاتر، سطح پایین‌تری از اقدام تعهدی اختیاری و هموارسازی سود داشته‌اند.

این یافته‌ها مؤید آن است که گزارشگری یکپارچه می‌تواند موجب افزایش شفافیت، کاهش مدیریت سود و ارتقای قابلیت اتکای اطلاعات حسابداری در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار عراق شود.

نتیجه‌گیری

در این بخش، یافته‌های پژوهش در چارچوب مبانی نظری و شواهد تجربی پیشین تفسیر شده و دلالت‌های علمی و کاربردی آنها تبیین می‌گردد. تحلیل نتایج نشان می‌دهد که کیفیت گزارشگری یکپارچه به‌طور معناداری بر هر سه بعد مورد بررسی یعنی عملکرد مالی، ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری و کیفیت سود تأثیر مثبت دارد. این یافته‌ها با مبانی نظری و پژوهش‌های پیشین هم‌خوانی قابل توجهی نشان می‌دهد و شواهدی جدید از بازار نوظهور عراق ارائه می‌کند.

نتایج آزمون فرضیه نخست نشان داد که کیفیت گزارشگری یکپارچه با ضریب ۰.۲۸۴ و سطح معناداری کمتر از ۰.۰۱، تأثیر مثبت و معناداری بر عملکرد مالی (بازده دارایی‌ها) دارد. ضریب استانداردشده ۰.۳۹۱ نیز بیشترین قدرت تبیین را در میان متغیرهای مستقل به این متغیر اختصاص داده است. این یافته با نتایج سوریا و راستوگی (۲۰۲۳) در بازار هند هم‌راستا است که نشان دادند کیفیت گزارشگری یکپارچه از طریق کاهش هزینه سرمایه و افزایش کارایی عملیاتی، عملکرد مالی را بهبود می‌بخشد. همچنین، این یافته تأییدکننده دیدگاه بدری گمچی و همکاران (۱۴۰۳) مبنی بر تأثیر مثبت هم‌گرایی گزارشگری به سمت چارچوب یکپارچه بر کیفیت گزارشگری و کاهش تضادهای نمایندگی است. از منظر نظریه ذی‌نفعان، شرکت‌هایی که با افشای جامع سرمایه‌های شش‌گانه پاسخگوی انتظارات ذی‌نفعان هستند، مشروعیت و سرمایه اجتماعی-ارتباطی بیشتری کسب می‌کنند که این امر در نهایت به بهبود عملکرد عملیاتی و مالی منجر می‌شود. در بستر عراق، این

رابطه به ویژه از آن جهت اهمیت دارد که بازار با عدم تقارن اطلاعاتی بالا و نهادهای نظارتی ضعیف تر مواجه است؛ بنابراین، حرکت به سمت گزارشگری یکپارچه می تواند با کاهش هزینه های نمایندگی، تخصیص بهینه منابع را تسهیل و عملکرد را ارتقا دهد.

در رابطه با متغیرهای کنترلی، تأثیر منفی و معنادار اهرم مالی بر عملکرد مالی (با ضریب ۰.۱۱۸- و سطح معناداری ۰.۰۰۲) نشان می دهد که شرکت های با بدهی بالا، به دلیل افزایش هزینه های بهره و ریسک ورشکستگی، از سودآوری کمتری برخوردارند. همچنین، دوگانگی وظیفه مدیرعامل با ضریب منفی ۰.۰۴۱- بیانگر آن است که تمرکز قدرت، نظارت هیئت مدیره را تضعیف و تضاد نمایندگی را تشدید می کند که با ادبیات حاکمیت شرکتی هم خوان است. در مقابل، تأثیر مثبت استقلال هیئت مدیره، اندازه هیئت مدیره و مالکیت نهادی بر عملکرد، حاکی از نقش سازوکارهای نظارتی درونی در بهبود کارایی شرکت ها است و با یافته های ابوعفیفه و همکاران (۲۰۲۵) در بازار اردن مبنی بر اثر تعدیلی کیفیت حسابرسی و حاکمیت شرکتی هم جهت است.

نتایج فرضیه دوم نشان داد که کیفیت گزارشگری یکپارچه با ضریب ۰.۳۱۷ (سطح معناداری ۰.۰۰۰) تأثیر مثبت و معناداری بر ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری دارد و ضریب استاندارد شده ۰.۴۱۸ گویای قدرت تبیین بالای آن است. این یافته به طور مستقیم با پژوهش هجری و القطان (۲۰۲۴) هم خوان است که نشان دادند گزارشگری یکپارچه محتوای اطلاعاتی صورت های مالی را غنی تر کرده و توان توضیح دهنده ارزش بازار توسط ارقام حسابداری را افزایش می دهد. همچنین، نتایج رضوان و زیونگیوان (۲۰۲۴) در کشورهای آسیایی نیز مؤید این رابطه است. بر اساس نظریه علامت دهی، شرکت ها با افشای داوطلبانه اطلاعات یکپارچه با کیفیت، به بازار علامت می دهند که از شفافیت و راهبری مناسب برخوردارند و این امر ریسک اطلاعاتی سرمایه گذاران را کاهش داده و ارزش بازار را افزایش می دهد. در بازار عراق که منابع اطلاعاتی جایگزین محدودتر است، اطلاعات یکپارچه نقش حیاتی تری در شکل دهی به انتظارات سرمایه گذاران ایفا می کند. همچنین، معناداری ضرایب ارزش دفتری هر سهم (BVPS) و سود قبل از بهره و مالیات (EBITPS) نشان می دهد که اطلاعات سنتی نیز همچنان مرتبط هستند، اما گزارشگری یکپارچه موجب تقویت ارتباط ارزشی این ارقام می شود. تأثیر مثبت درصد حسابرسان مستقل کمیته حسابرسی (PERIDAU) نیز بر نقش کیفیت حسابرسی در تقویت اعتبار اطلاعات یکپارچه صحه می گذارد و با یافته های هجری (۲۰۲۳) و نمازی و عزیزی (۱۴۰۰) در خصوص تعدیل گری کیفیت حسابرسی هم راستا است.

نتایج فرضیه سوم، یعنی تأثیر کیفیت گزارشگری یکپارچه بر کیفیت سود، از طریق دو مدل مکمل آزمون شد. در مدل اقلام تعهدی اختیاری (DAC)، ضریب متغیر تعاملی $DS \times DAC$ برابر با ۰.۱۸۷- و معنادار است که نشان می دهد کیفیت گزارشگری یکپارچه از رفتار فرصت طلبانه مدیریت سود می کاهد. در مدل هموارسازی سود (SMOOTHNESS)، ضریب تعاملی ۰.۱۷۲- نیز حاکی از کاهش هموارسازی سود در شرکت های با گزارشگری یکپارچه با کیفیت تر است. این یافته ها مستقیماً با مبانی نظری تضاد نمایندگی هم خوانی دارد؛ چنان که بدری گمچی و همکاران (۱۴۰۳) نشان دادند هم گرایی به سمت گزارشگری یکپارچه، تضادهای نمایندگی را کاهش می دهد. از آنجا که مدیریت سود فرصت طلبانه و هموارسازی افراطی، از پیامدهای تضاد منافع بین مدیران و مالکان است، گزارشگری یکپارچه با الزام به افشای پیوند میان عوامل غیرمالی و مالی، دامنه عمل مدیران برای پنهان سازی عملکرد ضعیف را محدود می کند. همچنین، افشای اطلاعات جامع تر، امکان نظارت دقیق تر ذی نفعان خارجی را فراهم آورده و هزینه رفتار فرصت طلبانه را افزایش می دهد. موحی و بن عیسی (۲۰۲۳) نیز به طور ضمنی به این رابطه اشاره کرده اند که بهبود کیفیت گزارشگری مالی از مسیر یکپارچگی، به کیفیت سود بالاتر می انجامد. تأثیر مثبت و معنادار سود هر سهم (EPS) و تأثیر منفی اهرم مالی بر بازده غیرعادی سهام نیز با انتظارات نظری و پژوهش های پیشین سازگار است. از منظر کلان تر، روند افزایشی کیفیت گزارشگری یکپارچه طی سال های ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۴ (از میانگین ۰.۵۱۴ به ۰.۷۳۱) نشان دهنده توجه فزاینده شرکت های عراقی به الزامات نوین گزارشگری و شفافیت است. این تحول می تواند متأثر از فشارهای نهادی داخلی و بین المللی برای ارتقای کیفیت افشا باشد. یافته های پژوهش همچنین نشان داد که کیفیت سود شرکت ها به ویژه از سال ۲۰۲۱ به بعد، روند باثبات تری یافته که می توان آن را به بهبود سازوکارهای

نظارتی و افزایش کیفیت افشا نسبت داد. این هم‌زمانی، اگرچه یک تحلیل علی قطعی نیست، اما با دیدگاه نظری پژوهش مبنی بر تأثیرگذاری گزارشگری یکپارچه بر کیفیت سود هم‌جهت است.

با تطبیق یافته‌ها با ادبیات موجود، می‌توان الگویی مشابه با بازارهای نوظهور دیگر مانند هند (سوریا و راستوگی، ۲۰۲۳) و اردن (ابوعفیفه و همکاران، ۲۰۲۵) مشاهده کرد، با این تفاوت که به دلیل ضعف‌های نهادی عمیق‌تر در عراق، اندازه اثر گزارشگری یکپارچه بر پیامدهای سه‌گانه در این پژوهش قابل توجه است. به عبارت دیگر، در محیط‌هایی که منابع اطلاعاتی محدود و نااطمینانی بالاست، ارزش نهایی اطلاعات یکپارچه برای سرمایه‌گذاران و سایر ذی‌نفعان بیشتر است. همچنین، یافته‌ها نشان می‌دهد گزارشگری یکپارچه صرفاً یک ابزار نمادین برای مشروعیت‌بخشی نیست، بلکه به‌طور ماهوی از طریق بهبود شفافیت، کاهش هزینه‌های نمایندگی و غنی‌سازی محتوای اطلاعاتی، به پیامدهای اقتصادی واقعی منجر می‌شود. این نتیجه با رویکرد انتقادی پرماتاساری و تجاهدی (۲۰۲۴) که بر لزوم تفکیک نمادین از ماهوی در پژوهش‌های گزارشگری یکپارچه تأکید دارند، هم‌خوان است. با این حال، پژوهش حاضر با محدودیت‌هایی نیز مواجه است. نخست، اندازه‌گیری کیفیت گزارشگری یکپارچه بر اساس تحلیل محتوای گزارش‌های سالانه و شاخص‌های خودساخته صورت گرفته که ممکن است با سوگیری محقق همراه باشد. دوم، نمونه پژوهش محدود به شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار عراق است و تعمیم‌پذیری نتایج به سایر کشورها یا دوره‌های زمانی باید با احتیاط انجام شود. سوم، دوره زمانی پژوهش (۲۰۱۸-۲۰۲۴) با وجود پوشش هفت سال، ممکن است برای ثبت کامل تأثیرات بلندمدت گزارشگری یکپارچه کافی نباشد. چهارم، با وجود کنترل متغیرهای متعدد، امکان تأثیرگذاری متغیرهای حذف‌شده نظیر فرهنگ سازمانی، کیفیت مدیریت و عوامل کلان اقتصادی بر نتایج وجود دارد. پنجم، در خصوص متغیر تعاملی کیفیت سود، تنها دو شاخص ارقام تعهدی اختیاری و هموارسازی سود به کار رفته که ابعاد کامل کیفیت سود را پوشش نمی‌دهد.

بر اساس یافته‌ها و محدودیت‌های پژوهش، پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود: الف) به نهادهای ناظر بازار سرمایه عراق توصیه می‌شود با تدوین الزامات و رهنمودهای شفاف، شرکت‌ها را به سمت تهیه گزارش‌های یکپارچه هدایت کرده و کیفیت افشا را از طریق آموزش و نظارت ارتقا دهند. ب) به شرکت‌ها توصیه می‌شود گزارشگری یکپارچه را نه صرفاً به عنوان یک الزام، بلکه به عنوان یک راهبرد مدیریتی برای کاهش هزینه سرمایه، بهبود عملکرد و افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران به کار گیرند. ج) به سرمایه‌گذاران و تحلیل‌گران مالی پیشنهاد می‌شود در ارزیابی ارزش شرکت‌ها و کیفیت سود، کیفیت افشای یکپارچه را به عنوان یک معیار کلیدی لحاظ کنند. د) به پژوهشگران آتی پیشنهاد می‌شود: ۱) نقش تعدیلی کیفیت حسابرسی را در روابط مذکور به‌طور تجربی در عراق بیازمایند (با توجه به اشاره نظری پژوهش حاضر)؛ ۲) از شاخص‌های جامع‌تر کیفیت سود مانند پایداری سود و به موقع بودن شناسایی زیان استفاده کنند؛ ۳) مطالعات تطبیقی میان کشورهای منطقه خاورمیانه برای شناسایی تأثیر عوامل نهادی خاص هر کشور انجام دهند؛ ۴) تأثیر گزارشگری یکپارچه بر هزینه سرمایه و نقدشوندگی سهام را بررسی کنند.

در جمع‌بندی نهایی، این پژوهش با ارائه شواهدی تجربی از بازار نوظهور عراق، نشان داد که کیفیت گزارشگری یکپارچه به‌طور هم‌زمان موجب بهبود عملکرد مالی، افزایش ارتباط ارزشی اطلاعات حسابداری و ارتقای کیفیت سود می‌شود. این یافته‌ها بر اهمیت حرکت به سمت چارچوب‌های یکپارچه گزارشگری برای بازارهای در حال توسعه تأکید می‌کند و دلالت‌های سیاستی مهمی برای نهادهای تنظیم‌گر دارد. در شرایطی که اقتصاد عراق به دنبال جذب سرمایه‌گذاری خارجی و توسعه بازار سرمایه است، ارتقای کیفیت گزارشگری یکپارچه می‌تواند به عنوان ابزاری کارآمد در کاهش شکاف اطلاعاتی، تقویت کارایی بازار و تسهیل رشد اقتصادی پایدار عمل کند. پژوهش حاضر گامی اولیه در این مسیر است و امید می‌رود با توسعه ادبیات تجربی، درک عمیق‌تری از سازوکارهای علی و شرایط مرزی این روابط حاصل شود.

ملاحظات اخلاقی

مشارکت نویسندگان

مشارکت نویسندگان در این مقاله مستخرج از پایان نامه به شکل زیر است:

نویسنده اول: تهیه و آماده سازی نمونه ها، انجام آزمایش و گردآوری داده ها، انجام محاسبات، تجزیه و تحلیل آماری داده ها، تحلیل و تفسیر اطلاعات و نتایج، تهیه پیش نویس مقاله.

نویسنده دوم: استاد راهنمای پایان نامه، طراحی پژوهش، نظارت بر مراحل انجام پژوهش، بررسی و کنترل نتایج، اصلاح، بازبینی و نهایی سازی مقاله.

نویسنده سوم: استاد مشاور پایان نامه، مشارکت در طراحی پژوهش، نظارت بر پژوهش، مطالعه و بازبینی مقاله.

تعارض منافع

بر اساس اظهارات نویسندگان، این مقاله تعارض منافی ندارد.

حامی مالی

بنابر اظهارات نویسندگان این پژوهش هیچگونه حامی مالی ندارد.

سپاسگزاری

از تمامی مشارکت کنندگان در این پژوهش سپاسگزاری می شود.

منابع

- بدری گمچی، حسن، حسنی، محمد، یعقوب‌نژاد، احمد و رحمانی‌نیا، احسان. (۱۴۰۳). تأثیر هم‌گرایی گزارشگری به‌سمت چارچوب یکپارچه بر کیفیت گزارشگری مالی و تضادهای نمایندگی. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۳۱(۲)، ۲۵۹-۲۸۹.
- نمازی، نویدرضا و عزیزی، پدram. (۱۴۰۰). بررسی تأثیر تعدیلی کیفیت حسابرسی بر رابطه بین کیفیت گزارشگری مالی و قیمت‌گذاری کمتر از واقع عرضه عمومی اولیه سهام. *مطالعات تجربی حسابداری مالی*، ۱۸(۶۹)، ۱۱۵-۱۴۴.

References

- Abu Afifa, M., Saleh, I., & Abu Al-Nadi, R. (2025). A study of mediating and moderating effects on the relationship between audit quality and integrated reporting quality among Jordanian firms. *Asian Review of Accounting*, 33(2), 223-249. <https://doi.org/10.1108/ARA-12-2023-0336>
- Almubaydeen, T. H., Shabayek, N. O. A. A., Al-Ramahi, N. M., alkabbji, R., & Kanan, M. (2023). The impact of the characteristics of accounting information systems on the quality of integrated reports in the industrial companies listed on the Amman stock exchange. In *Artificial Intelligence, Internet of Things, and Society 5.0* (pp. 533-544). Cham: Springer Nature Switzerland. https://doi.org/10.1007/978-3-031-43300-9_44
- Appiagyei, K., & Donkor, A. (2024). Integrated reporting quality and sustainability performance: does firms' environmental sensitivity matter? *Journal of Accounting in Emerging Economies*, 14(1), 25-47. <https://doi.org/10.1108/JAEE-02-2022-0058>
- Badri-Gomchi, Hassan, Hassani, Mohammad, Yaghoub-Nejad, Ahmad and Rahmani-Nia, Ehsan. (1403). The effect of reporting convergence towards an integrated framework on financial reporting quality and agency conflicts. *Accounting and Auditing Reviews*, 31(2), 259-289. doi: 10.22059/acctgrev.2024.370836.1008901
- Donkor, A., Djajadikerta, H. G., Mat Roni, S., & Trireksani, T. (2022). Integrated reporting quality and corporate tax avoidance practices in South Africa's listed companies. *Sustainability Accounting, Management and Policy Journal*, 13(4), 899-928. <https://doi.org/10.1108/SAMPJ-03-2021-0116>
- Hichri, A. (2023). Audit quality, value relevance, integrated reporting and the moderating role of business ethics: evidence from European ESG firms. *Review of Accounting and Finance*, 22(5), 663-681. <https://doi.org/10.1108/RAF-03-2023-0073>
- Hichri, A., & Alqatan, A. (2024). Exploring integrated reporting's influence on international firms' value relevance. *International Journal of Ethics and Systems*. <https://doi.org/10.1108/IJOES-11-2023-0249>
- Muhi, M. A., & Benaissa, M. (2023). The impact of integrated reporting on improving the quality of financial reporting. *International Journal of Professional Business Review*, 8(5), 65. <https://doi.org/10.26668/businessreview/2023.v8i5.1737>
- Namaz, Navid-Reza and Azizi, Pedram. (1400). Investigating the moderating effect of audit quality on the relationship between financial reporting quality and underpricing of initial public offerings. *Empirical Studies in Financial Accounting*, 18(69), 115-144.
- Permatasari, I., & Tjahjadi, B. (2024). A closer look at integrated reporting quality: a systematic review and agenda of future research. *Meditari Accountancy Research*, 32(3), 661-692. <https://doi.org/10.1108/MEDAR-08-2022-1782>
- Radwan, S. R. A., & Xiongyuan, W. (2024). The value relevance of integrated reporting quality: evidence from Asia. *Journal of Financial Reporting and Accounting*. <https://doi.org/10.1108/JFRA-10-2023-0584>
- Soriya, S., & Rastogi, P. (2023). The impact of integrated reporting on financial performance in India: a panel data analysis. *Journal of Applied Accounting Research*, 24(1), 199-216. <https://doi.org/10.1108/JAAR-10-2021-0271>